

URBANI VRTIČKARJI

začnemo setev v februarju

Besedilo: Davor Špehar
Fotografije: AdobeStock,
Shutterstock

Čeprav je morda pri urbanih vrtnarjih nekoliko bolj v navadi, da si kupijo že pripravljene sadike vrtnin, pa ni nobenega razloga, da si ne bi kakovostnih sadik vzgojili tudi sami. Prve setve začnemo že na začetku februarja. Največkrat balkonski vrtičkarji z zelenimi prsti sadijo za sadike paradižnika, in to v začetku marca. Pa ste vedeli, da lahko že v februarju sejete tudi za številne druge sadike, ki jih boste nato spomladi presadili na balkon ali teraso?

Kaj vse lahko sejemo v februarju

Ena izmed kandidatke je zagotovo zelena. Če jo boste sejali na začetku februarja, jo boste v večja korita ali visoke grede lahko sadili že konec marca. Na začetku februarja začnemo sejati tudi sadike za letno solato. Nanjo nikar ne pozabite, saj je zato, ker je dobra soseda večini rastlin, odlična izbira za urbane zasaditve. V tem času sejemo tudi por, čebulo iz semena ter blitvo. Ne pozabimo na setev kapusnic, ki jih v visoko gredo sadimo že zgodaj spomladi. To so predvsem nadzemna kolerabica, cvetača, brokoli in zgodnje zelje. Super izbira je vselej nadzemna kolerabica, saj v praksi zasede najmanj prostora in jo lahko zato tudi v visoko gredo

ali večja korita posadimo večkrat v sezoni.

Potem pa so tu še plodovke ... Za domače sadike paprike in čilija je najbolje sejati konec februarja in v začetku marca, približno 10 dni pred paradižnikom, saj kalita dalj časa. Na obalnih in toplih območjih pa bodo lahko urbani vrtoljubci sejali tudi do tri tedne prej kot na celinii.

Pred setvijo za sadike si zagotovite seme

Seveda moramo zato, da bomo lahko sejali za sadike, najprej imeti seme zelenih vrtnin oziroma sort. Če kakšno semensko vrečko shranjujete od prej, je pred setvijo vsekakor priporočljivo, da preverite, ali semena še ve-

Sejančki zelene

Za vzgojo lastnih sadik vrtnin vedno izbirajte kakovostno in preverjeno seme priznanih proizvajalcev.

dno dobro kalijo. To naredite čim prej, saj je februarja skoraj že zadnji čas, da gremo po nakupih za semena, ki nam bodo zagotavljala dobre domače sadike.

Izbiramo lahko med ekološkim in nerazkuženim semenom. Praviloma ima boljše energijo kalitve nerazkuženo seme, ki je tudi cenejše. Iz takega semena si zagotovimo dobre sadike in kakovosten ekološki pridelek. Urbani vrtničarji navadno ne posegajo po hibridnih semenih, ki so dražja od ekoloških in netretiranih semen. V spletnih trgovinah pa so na voljo tudi zanimivosti in posebnosti, ki jih ni mogoče kupiti v obliki sadik. Zato je oskrba s semenom v tem primeru zelo pomembna, če želimo na svojem balkonu, terasi ali drugih urbanih površinah gojiti tudi posebnosti in novosti. Če se borite s pomanjkanjem prostora, naj vas ob tem spomnimo, da ima veliko mestnih hiš ravne strehe, ki jih lahko izkoristite za gojenje vrtnin v koritih. Vsekakor preverite tudi to možnost, saj so razmere za gojenje rastlin na strehah zelo primerne.

Kalilni test in izbira zemlje

Priporočljivo je, da kalitev semena pred vsako setvijo preverimo s kalilnim testom. Ta je zelo preprost – med dve papirnati brisači stresemo nekaj semena in vsaj 10 dni vzdržujemo primerno vlago. Po dobrem tednu preverimo, koliko semen je pognalo

Bio razgradljive lončke lahko zakopljemo v zemljo skupaj s sadikami.

Zasteklen balon se v tem času lahko spremeni v inkubator za sejance.

kalček. Odstotek mora biti ugoden v prid uspešno kaljenih semen, v nasprotnem primeru pa semensko vrečko raje zamenjajte z drugo.

Zato, da se bodo mlade rastlinice dobro počutile, za direktne setve vedno izberemo izključno namenske substrate za setev in vzgojo sadik priznanih proizvajalcev. Le najizkušenejši vrtnarji si domač substrat za setev pripravijo sami. Substrat za setev mora biti rahel z dobro sposobnostjo zadrževanja vlage, voda pa v setvenem substratu prav tako ne sme zastajati. Vsebnost hranil mora biti v primerem razmerju. Za setev in vzgojo sadik vrtnin nikar ne poskušajte uporabiti zemlje za rože.

Lonček, jajčne lupine, setvenica, multiplošče, setveni lončki ...?

Po izbiri zemlje si moramo seveda prikrbeti primeren »lonček«, ki bo omogočal dobro kalitev in razraščanje koreninskega

sistema. Pri tem imamo na voljo številne možnosti – seme lahko sejemo v namenske setvenice, multiplošče ali setvene lončke. Čedalje bolj so priljubljeni bio razgradljivi lončki, ki jih lahko pozneje z rastlino vred presadimo na vrt.

Še posebej za družine z mladimi otroki je zelo zanimivo sejanje v jajčne lupinice, ki jih za primerno oporo postavimo v kartonasto škatlo za jajca. Tako otroke s svojim zgledom učimo tudi reciklirati. Je pa v tem primeru treba opozoriti, da za zalivanje vedno uporabljajte le pršilko, s katero pršite skrajno previdno, da se kartonska embalaža preveč ne namoči. Setveni substrat, v katerega smo posejali seme, je treba navlažiti že takoj po sejanju, da se začne proces kalitve. Po pikiranju jajčne lupinice zavržemo, da se mlade rastline lahko dobro vrastejo v lončkih. Sadike torej nikoli ne presajamo v lonček z jajčnimi lupinami.

Ko boste naslednjič pekli jajca na oko, nikar ne zavržite jajčnih lupin.

Izbirajte južne okenske police.

Paradižnik, paprika in čili zahtevajo primerno svetlobo in temperaturo

Ko se boste odločali, kje hraniti lončke z mladimi sejanci, imejte še posebno pri topljubenih rastlinah, kot so paradižnik, paprika, jajčevec in druge plodovke, v mislih, da tudi mlade rastlinice potrebujejo veliko svetlobe in dovolj visoko temperaturo. Tako je najbolje, da jih vzgajamo na okenski polici nad radiatorjem, a pod setvene lončke ali kartonasto embalažo od jajc postavimo stropor, da bi tako preprečili pregrevanje zaradi močnega ogrevanja radiatorja.

Sadik bodo v stanovanju najboljše uspevale na svetli okenski polici. Severna stran je manj primerna od južne. Vsi, ki imate strešna okna, lahko sadike postavite na stojalo in premikate v smeri vzhod-zahod. Tako bodo imele sadike več svetlobe in bodo manj vzdolžene. Paprika, jajčevec in čili najboljše kalijo pri temperaturi 25 stopinj Celzija, po

kalitvi pa jim ustreza sobna temperatura. Z razvojem vsakega novega lista sadike predstavimo v prostor, ki je za 2 do 3 stopinje hladnejši. V času, ko se klični listi postavijo v vodoravni položaj, je treba poskrbeti za pikiranje, saj se tako bolje razvije koreninski sistem.

Urbani vrtničarji si lahko pomagamo tudi z dodatno osvetlitvijo z namenskimi sijalkami, ki imajo ustrezen spekter svetlobe za vzgojo rastlin. Škarje in platno pri vzgoji rastlin imamo v rokah sami. Če se rast ob primerni svetlobi ne ustavi, je treba poskrbeti za znižanje temperature. Če sadike pospešeno raste, pa je dobro, da ne pretiravamo z gnojenjem. Tako bomo vzgojili nizko rastlino, ki je bolj kakovostna in bolje prenaša presajanje.

Nekaj zanimivih sort paradižnikov za urbane vrtničarje

V urbanih naseljih najpogosteje na balkonih in terasah zagotovo rastejo paradižniki in prav zato, ker je toliko ljubiteljev teh sočnih plodov, naj se tokrat ustavim pri najprimernejših sortah za sajenje v lonce in visoke grede. Nestrpneži bodo navdušeni nad zgodnjo sorto balkonskega paradižnika Tumbling Tom, ki zraste do 30 cm. Njegovi

plodovi so rumene in rdeče barve. Sadimo ga v obešanke, visoke grede, korita. Odličen je za solate, dekoracije jedi. Tudi Bobcat je nizka sorta paradižnika, zraste v obliki grma, njegova prednost pa je še, da ni treba obtrgavati zalistnikov. Največkrat ga sadimo v visoke grede, saj so mesnati plodovi idealni za solate.

Otroci so navdušeni nad češnjevimi paradižnikom sorte Supersweet, ki je visoke rasti in obilno rodi. Plodovi so majhni, rdeči, zelo sladki in se razraščajo na dolgih grozdih. V posameznem grozdu je veliko plodov.

V malo večji posodi z volumnom vsaj 40 litrov ali več lahko uspešno vzgojimo tudi

Sladka sorta Supersweet

bolj visoke in debele sorte paradižnika. Med najokusnejše uvrščamo sorto Belmonte, ki jo sicer veliko vrtničarjev sadi na prosto in v rastlinjak. Velike temno rdeče plodove obiramo pri sorti Noire de Crimée, sorta Ildi pa nas nagradi z mini češnjevimi paradižniki, ki so dekorativno rumene barve.

Zeleni svet

Za več aktualnih vrtničarskih novosti obiščite spletno stran zelenisvet.com